

УДК 002.2(048):94(477)''15/16''(045)

Ю. М. Нікольченко,
М. Ю. Анищук

МОНІТОРИНГ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТОКУ З ІСТОРІЇ ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ДОБИ В УКРАЇНІ У ВІТЧИЗНЯНИХ ФАХОВИХ ВИДАННЯХ

Досліджується інформаційний потік з історії литовсько-польської доби в Україні другої половини XV – першої половини XVII ст. у вітчизняних фахових виданнях «Київська старовина», «Український історичний журнал», науковий вісник «Гілея» за період з 2008 по 2013 роки, що складається з публікацій, в яких розглядаються історичні, політичні, економічні і культурні процеси в українських землях зазначеного періоду

Ключові слова: історія України, литовсько-польська доба, фахові видання, публікації, «Київська старовина», «Український історичний журнал», науковий вісник «Гілея», інформаційний потік, моніторинг.

Друга пол. XV – перша пол. XVII ст. були періодом, коли долю України визначали спочатку Велике князівство Литовське і Польське королівство, а після Люблінської унії 1569 р. – Річ Посполита. В цей період українські землі пройшли кілька якісно відмінних етапів свого розвитку: від подолання феодальної роздробленості за відсутності своєї держави, до повного підпорядкування польській державній структурі правління; від консолідації української народності до боротьби за національні інтереси [5, с. 121-159].

Специфіка політичного, економічного та культурного розвитку українських земель другої пол. XV – першої пол. XVII ст. знайшла своє відображення у численних працях сучасних вітчизняних істориків, політологів, правознавців, культурологів і документознавців: Н. О. Білоуса, А. В. Блануци, В. М. Бодрухина, В. М. Горобця, Я. Д. Ісаєвича, Н. П. Ковальського, В. В. Кривошеї, І. І. Кривошеї, Н. О. Леміш, А. М. Макарова, І. А. Мельничука, Ю. А. Мицика, Ю. І. Палехи, С. В. Полтавця, П. М. Саса, В. А. Смоля, Н. П. Старченка, В. С. Степанкова, С. С. Черкасова, Т. В. Чухліба, Н. М. Яковенко та інших.

Виходячи з вище зазначеного, актуальність статті полягає у необхідності дослідження та виявлення масиву наукової інформації з історії литовсько-польської доби в Україні у вітчизняних фахових виданнях.

Об'єктом дослідження виступає інформаційний потік з історії литовсько-польської доби в Україні другої пол. XV-першої пол. XVII ст. у вітчизняних фахових виданнях. Предметом – його моніторинг, що складається з публікацій, в яких розглядаються історичні, політичні, економічні і культурні процеси в українських землях визначеного періоду.

Періодичними виданнями називають підвид серіального видання, що постійно виходить з певною часовою періодичністю (один раз у квартал, місяць, тиждень через день, щоденно і т. і.) з наростаючою нумерацією, з неповторюваним інформаційним матеріалом, під однією назвою, в однотипному художньому оформленні [2].

Періодичні видання мають типологічний ряд, до якого належать журнали, газети, бюлетені, а також календарі. У даній статті розглянутий такий вид науково-періодичного видання як журнал. Загалом, журналом називається періодичний документ, що містить статті або реферативні відомості, огляди з різноманітних

суспільно-політичних, виробничих, наукових питань, літературно-художні твори. Завданням журналів є забезпечення комунікації в різних видах суспільної практики.

Оскільки журнал виходить раз на тиждень, або раз на місяць, інформація, яка в ньому міститься, є менш оперативною, ніж в газетах. Але тематика більш різноманітна. Інформація в журналі може бути первинною:

Як засіб інформації журнал має такі власні особливості [4]:

– нескінченність та регулярність виходу в світ номерів через певні проміжки часу, наявність опублікованих матеріалів у вигляді статей;

– журнал має певний тематичний напрямок змісту матеріалів, статей, які в ньому містяться;

– особливе поліграфічне оформлення.

Під науковим фаховим виданням розуміється періодичне або продовжуване видання (у тому числі – електронне), яке є внесеним до затвердженого Департаментом атестації кадрів МОН України (раніше це була компетенція ВАК України) Переліку видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних досліджень на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата наук. В Україні нараховується біля 30 напрямків наукових фахових видань у т. ч. – 195 видань історичного спрямування [8].

З метою аналізу інформаційного потоку з історії литовсько-польської доби в Україні другої пол. XV – першої пол. XVII ст. були обрані вітчизняні фахові видання: «Київська старовина», «Український історичний журнал», науковий вісник «Гілея». Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки. за період з 2008 по 2013 роки [9].

«Київська старовина» була заснована в 1882 р. У 1907 р. часопис друкувався під назвою «Україна», проте вже через рік припинив своє існування. У 1972 р. з ініціативи П. П. Толочка і М. Ю. Брайчевського була спроба відновити часопис, але побачило світ лише одне число; другий набір за вказівкою партійного керівництва УРСР було розсіпано у типографії. Після проголошення незалежності України, у 1992 р. за сприяння академіка НАН України П. П. Толочка «Київська старовина» знову почала видаватися з періодичністю шість чисел на рік.

«Київська старовина», науковий часопис, в якому друкуються матеріали археологічних, історичних, лінгвістичних, літературознавчих та соціальних досліджень. В останні роки збільшилася кількість публікацій славістичного напрямку, історичної та історико-філологічної проблематики.

У переліку наукових видань України часопис є фаховим за напрямами історія і філологія. Видавці – Інститут археології НАН України, Центр пам'яткознавства НАН України, Українське товариство охорони пам'яток історії та культури, Київський славістичний університет.

«Український історичний журнал» був заснований у 1957 р. За більше ніж піввікову історію свого існування це науково-періодичне видання не раз змінювало редакційну колегію, політичну кон'юктуру та ідеологічні погляди. У сьогоденні він є провідним в Україні фаховим часописом історичного напрямку. Періодичність видання становить шість чисел на рік. Видавець – Інститут історії України НАН України.

Науковий вісник «Гілея», заснований у 2004 р., є щомісячним українським часописом суспільно-гуманітарного спрямування. Внесений до переліку фахових видань з історичних, філософських та політичних наук. Видавці – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова і Українська Академія Наук.

Під моніторингом розуміють комплекс наукових, технічних, технологічних, організаційних та інших засобів, які забезпечують систематичний контроль (стеження) за станом та тенденціями розвитку суспільних, природних, техногенних, наукових, освітніх та культурних процесів. Моніторинг являє собою процес систематичного або

безперервного збору інформації про параметри складного об'єкту або діяльності для визначення тенденцій зміни параметрів. У нашому випадку – за допомогою наукометрії і бібліометрії як методів дослідження науки, наукових дисциплін та напрямів практичної наукової діяльності.

Бібліометрія являє собою комплекс кількісних методів вивчення потоків наукових документів. Вона зародилася в 60-і роки ХХ ст. та була пов'язана з кількісним аналізом документальних потоків. Вся бібліометрія побудована на аналізі даних про публікації (бібліографія).

У свою чергу, під наукометрією слід розуміти область наукознавства, що займається статистичними дослідженнями структури і динаміки масивів і потоків наукової інформації. Її поява була спричинена тим, що в середині ХХ ст. відбулося кількісне зростання наукових досліджень. Основним завданням наукометричних досліджень є отримання об'єктивної картини розвитку окремих напрямів науки, об'єктивна оцінка досягнутих результатів, формування інформаційних потоків з наукових галузей [6].

Паралельно з бібліометрією і наукометрією автори статті використали якісний та статистичний наукові методи.

Якісний метод дозволяє розподілити інформаційний потік за тематичною спрямованістю, а статистичний – дозволяє провести його кількісний підрахунок та розподіл за часовими періодами публікацій.

Статистична методологія являє собою сукупність прийомів, правил і методів дослідження, що виконує головну функцію – постачання інформації. Предметом статистики є вивчення розмірів і кількісних співвідношень між якісно визначеними масовими явищами, а також закономірностей їхнього формування, розвитку, взаємозв'язку у конкретних умовах місця та часу. Щодо завдання статистичного дослідження, то воно полягає в узагальненні даних та виявленні закономірностей явищ в конкретних умовах місця та часу, які проявляють себе лише у великій масі явищ через подолання властивої одиничним елементам випадковості [10].

Таким чином, в методі підрахунку публікацій вимірником служить кількість наукових продуктів (статті, рецензії, критика, огляди наукових та науково-практичних конференцій), об'єднаних загальним терміном – «публікація».

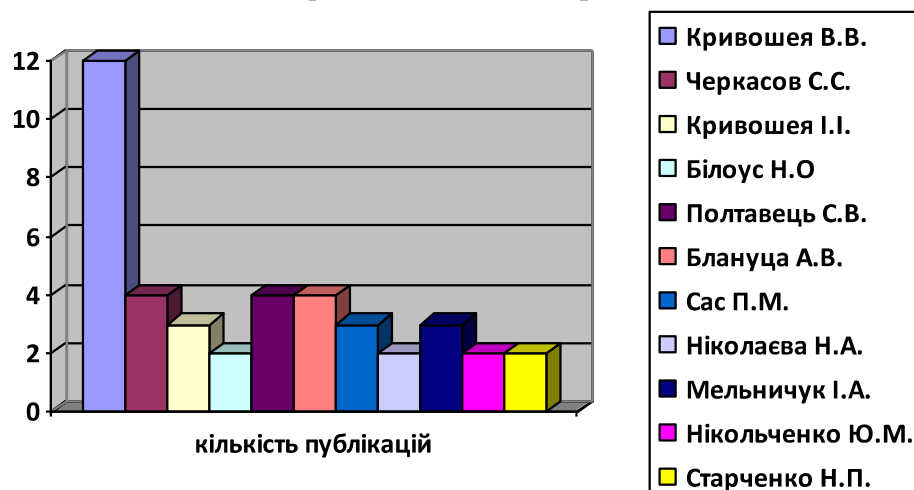
Ще одним з критеріїв відбору наукових періодичних видань став базисний індекс для оцінки періодичного наукового фахового видання – індекс його інтегрованості в систему наукових комунікацій. Він був розроблений у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського в рамках виконання заходів щодо розвитку наукометричного інструментарію електронного інформаційного порталу «Наукова періодика України».

Рейтинг журналу або збірника наукових праць визначається сумою значень 10 формальних показників, закладених у Індекс інтегрованості, який характеризує не науковий рівень журналу, а ступінь його визнання та поширення, а також можливість одержання інформації про публікації в ньому. Індекс інтегрованості приймає значення від 1 до 10. Періодичне видання з індексом 4 і більше можна вважати інтегрованим у систему наукових комунікацій; якщо ж цей індекс менше 3, то публікації у виданні можуть залишитись непоміченими.

Складові Індексу Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського наступні: час існування видання (10 і більше років / менше 10-ти років); періодичність (4 і більше разів на рік / менше 4-х разів на рік); наявність ISSN; статус засновника (центральний орган влади, НАН України, галузеві Академії Наук України, наукова установа, навчальний заклад тощо); науковий статус головного редактора (академік або член-кореспондент національної або державної галузевої академії наук / доктор або

кандидат наук); наявність перекладної версії; представлення в системі реферування української наукової літератури; представлення в міжнародних реферативних базах даних; оперативність представлення електронної копії у вільний доступ; відповідність вимогам до фахового видання.

Враховуючи зростаючий науковий інтерес сучасних вітчизняних дослідників до подій в історії України другої пол. XV-першої пол. XVII ст., які фактично спричинили Національно-визвольну війну українського народу 1648-1658 років, інформаційний аналіз статей у «Київській старовині», «Українському історичному журналі», та науковому віснику «Гілея» дає можливість простежити частоту публікацій визначеної проблематики на їхніх шпальтах за період з 2008 по 2013 роки.

Найбільша кількість статей (12) належить В.В. Кривошею, докт. іст. наук, досліднику історії українського козацтва; по чотири статті опублікували – С.С. Черкасов, канд. істор. наук, дослідник історичної полоністики, С.В. Полтавець, канд. політичних наук, дослідник проблеми становлення та розвитку української політичної думки XVII ст. і А.В. Блануца, канд. істор. наук, дослідник документальних джерел з історії України XVI-XVII ст.; по три – П.М. Сас, докт. істор. наук, дослідник історії українського козацтва, І.І. Кривошея, канд. істор. наук, дослідниця Запорозької Січі і Гетьманщини, І.І. Мельничук, канд. істор. наук, дослідник документальних джерел з історії України Пізнього Середньовіччя і Нового часу; по дві – Н.О. Білоус, канд. істор. наук, дослідник соціальної історії України XVI-XVII ст., Н.А. Ніколаєва, канд. істор. наук, дослідниця історії України XVII ст., Ю.М. Нікольченко, доцент, дослідник документальних джерел з історії України XVI ст. та документної традиції українського козацтва і Н.П. Старченко, канд. істор. наук, дослідник системи шляхетського самоврядування в українських землях XVI-XVII ст.

По одній статті з різних аспектів історії литовсько-польської доби в Україні опублікувала значна кількість вітчизняних науковців у т. ч. доктори історичних наук В. Ф. Литвиненко, Ю. А. Мицик, Т. В. Чухліб; кандидати наук І. Г. Адамська, М. В. Адамчук, А. В. Бортнікова, Я. В. Затилук, А. О. Іваненко, Н. Ф. Мисак, М. А. Філіпович; науковці В. П. Драганенко, І. О. Лисенко, Г. В. Охріменко, В. В. Павлюк, В. В. Страшко, Л. А. Сухих та інші.

Здійснений авторами моніторинг інформаційного потоку з історії України другої пол. XV – першої пол. XVII ст. за кількісним показником публікацій на сторінках фахових видань «Київська старовина», «Український історичний журнал», науковий вісник «Гілея» за період з 2008 по 2013 роки, дозволив окреслити коло наукових інтересів вітчизняних дослідників за наступними напрямками:

– політичний, соціальний та економічний устрій в українських землях у складі

Великого князівства Литовського;

– соціально-економічний розвиток українських земель у другій пол. XVI-першій пол. XVII ст.;

– генеза українського козацтва та формування його станових ознак;

– Запорозька Січ як центр консолідації українського козацтва;

– козацькі повстання кінця XVI–20-30-х рр. XVII ст.;

– культурно-освітнє та церковне релігійне життя в Україні у Пізньє Середньовіччя і на початку Нового часу;

– аналіз документів з історії литовсько-польської доби в Україні другої пол. XV-першої пол. XVII ст.

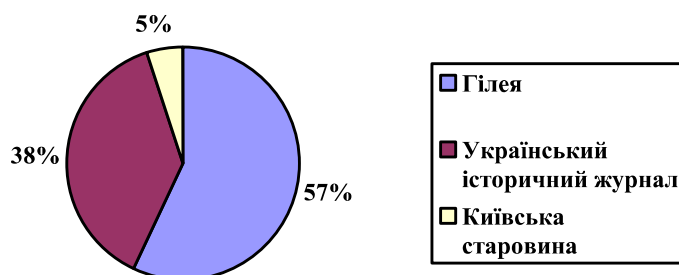
Моніторинг інформаційних потоків з історії литовсько-польської доби в Україні другої пол. XV-першої пол. XVII ст. у фахових виданнях «Київська старовина», «Український історичний журнал» та науковий вісник «Гілея» за 2008-2013 роки здійснювався в Інтернет просторі. Основними джерелами для проведення аналізу стали: сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського у розділі «Наукова періодика України (журнали та збірники наукових праць)» [7], на офіційному сайті наукового вісника «Гілея» [1], сайті Інституту історії України НАН України [3].

За вказаною тематикою на офіційному сайті Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського в архівах номерів часопису «Київська старовина» було виявлено п'ять статей, в «Українському історичному журналі» – 38, у науковому віснику «Гілея» – 57, всього – 100.

Науково-періодичні видання	Загальна кількість публікацій
«Київська старовина»	5
«Український історичний журнал»	38
Науковий вісник «Гілея»	57

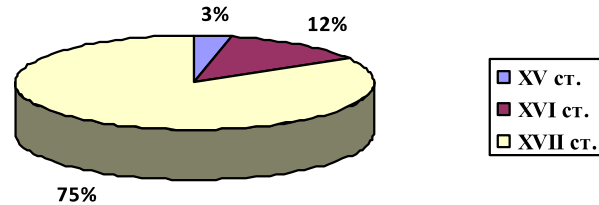
Моніторинг визначив, що найбільша кількість публікацій знайшли своє місце на сторінках наукового вісника «Гілея», на другому місті «Український історичний журнал», на третьому – «Київська старовина».

Отримані результати за відсотковими визначеннями можна представити у наступній діаграмі:

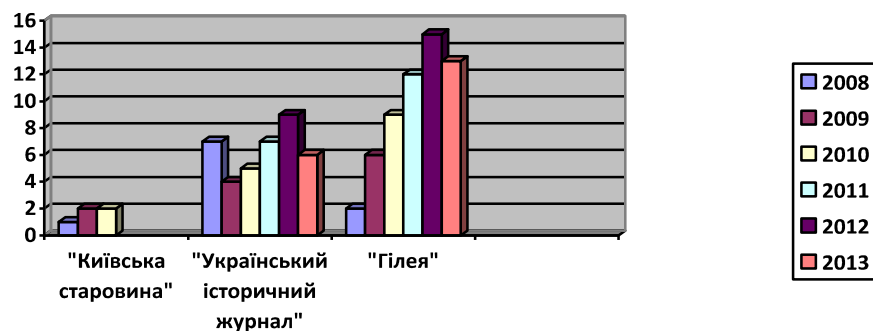
Слід зазначити, що майже 75% всіх публікацій стосуються подій першої половини XVII ст., пов'язаних в історією українських земель під владою Речі Посполитої та рк. ак українського козацтва, 12% – розглядають проблеми української історії XVI ст. і лише 3% торкаються історичних, політичних, соціальних,

економічних і культурних процесів, що відбувалися в Україні у XV ст.
Схематично результат аналізу виглядає наступним чином:

Цікавим видається нам кількісний показник публікацій за роками:

Роки видань	Назви фахових видань		
	«Київська старовина»	«Український історичний журнал»	«Гілея»
2008	1	7	2
2009	2	4	6
2010	2	5	9
2011		7	12
2012		9	15
2013		6	13
Загальна кількість публікацій	5	38	57

З вищенаведеного можна зробити висновок, що найбільша кількість публікацій – 24 (24%) припадає на 2012 р.

Аналіз структури інформаційного потоку за типом публікацій дозволив розділити їх на три групи: наукові статті – 92 (92%), огляди наукових та науково-практичних конференцій – 4 (4%), рецензії, критика – 4 (4%).

Типи публікацій	Назви фахових видань		
	«Київська старовина»	«Український історичний журнал»	«Гілея»
Рецензії, критика	-	-	4
Огляди наукових конференцій	-	4	-
Статті	5	34	53

Отже, в результаті проведеного моніторингу одержано об'єктивну картину розподілу наукових інтересів з проблеми історії України другої пол. XV-першої пол. XVII ст. на шпальтах фахових видань «Київська старовина», «Український історичний журнал» та наукового вісника «Гілея» за 2008-2013 роки і встановлено збільшення кількості публікацій у 2011, 2012 і 2013 роках. У досліджуваному інформаційному потоці відзначена найбільша активність доктора історичних наук В. В. Кривошеї та кандидатів наук С. С. Черкасова, С.В. Полтавця, А. В. Блануци.

Авторами було здійснено тематичний розподіл публікацій, а структуризація інформаційного потоку за предметом дослідження дозволила виявити провідні сфери наукових інтересів сучасних вітчизняних дослідників історії литовсько-польської доби в Україні другої пол. XV – першої пол. XVII ст. У якості прикладу наводимо окремі статті з інформаційного потоку, що досліджувався:

– Адамська І. Г. Історія українських земель XIV-XVI століть на сторінках «Чтений в Историческом обществе Нестора–летописца» [Електронний ресурс] / І.Г. Адамська // Гілея. – 2012. – Випуск 61. – Режим доступу: <http://gileya.org/>

– Білоус Н. О. Люблінська унія 1569 р.: історіографічні погляди та інтерпретації (до 440-річчя Люблінської унії) / Н.О. Білоус // Український історичний журнал. – 2010. – №1. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>

– Блануца А. В. Шляхецьке землеволодіння у Великому князівстві Литовському: джерела дослідження / А.В. Блануца // Український історичний журнал. – 2009. – №2. – С.194-207.

– Бортнікова А. Джерела з історії магдебурського права у м. Луцьку (кінець XV-перша половина XVI ст.) / А. Бортнікова // Київська старовина. – 2010. – №4. – С.106-125.

– Кривошея В. В. Козацька старшина Канівського полку доби Національної революції середини XVII ст. [Електронний ресурс] / В.В. Кривошея // Гілея. – 2010. – Випуск 39. – Режим доступу: <http://gileya.org/>

– Лисенко І. О. Приєднання українських земель до Великого князівства литовського / І.О. Лисенко // Гілея. – 2010. – Випуск 42. – С.12-17.

– Мельничук І. А. «Статут Казимира» і Литовські статути як фактор легітимізації еліт та правничий стимул еволюції політичної системи і влади [Електронний ресурс] / І.А. Мельничук // Гілея. – 2013. – Випуск 71. – Режим доступу: <http://gileya.org/>

– Нікольченко Ю. М. Битва під Берестечком у контексті розвитку документної традиції українського козацтва / Ю.М. Нікольченко // Гілея. – 2012. – Випуск 56. – С. 5-10.

– Полтавець С. В. Політична складова полемічних суперечок у середовищі вітчизняної духовної еліти середини XVII століття [Електронний ресурс] / С.В. Полтавець // Гілея. – 2012. – Випуск 67. – Режим доступу: <http://gileya.org/>

– Сас П. М. Чисельність запорозького війська у Хотинській битві 1621 р. [Електронний ресурс] / П.М. Сас // Український історичний журнал. – 2010. – №2. –

Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua> .

– Філіпович М. Полоцька земля у «Літописці великих князів литовських» / М. Філіпович // Київська старовина. – 2011. – №3. – С.57-65.

– Черкасов С. С. Генезис реформаційного руху в Польсько-Литовській державі XVI ст. [Електронний ресурс] / С.С. Черкасов // Гілея. – 2009. – Випуск 26. – Режим доступу: <http://gileya.org/>.

Враховуючи базисний індекс інтегрованості наукового фахового періодичного видання в систему наукових комунікацій у нашому випадку перше місце посідає «Український історичний журнал», друге – науковий вісник «Гілея», третє – часопис «Київська старовина».

Список використаної літератури

1. «Гілея: науковий вісник» // Всеукраїнське фахове видання: збірник наукових праць [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gileya.org/>.

2. ДСТУ 3017 – 95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. [Електронний ресурс]. – Затверджено і введено в дію наказом Держстандарту України № 58 від 23 лютого 1995 р. – К.: Держстандарт України, 1996. – 47 с. – Режим доступу: <http://www.chytomo.com>.

3. Інститут історії України Національної Академії Наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua>.

4. Клименко Т. Є. Періодичні видання: довідник [Електронний ресурс] / авт.-укл. : Т. Є. Клименко, С. В. Колодюк. – Житомир, 2012. – 63 с. – Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua>.

5. Литвин В. М. Історія України : підруч. / В. М. Литвин. – К.: Наукова думка, 2009. – 821 с.

6. Налимов В. В. Наукометрия: Изучение развития науки как информационного процесса / В. В. Налимов, З. М. Мульченко. – М. : Наука, 1962. – 192 с.

7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua>.

8. Періодичні фахові видання в Україні. Вікіпедія. Вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>.

9. Фахові видання в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vak.org.ua/fv/>.

10. Штефан С. В. Статистичні методи досліджень: Текст лекцій для студентів Інституту журналістики [Електронний ресурс] / С. В. Штефан. – Режим доступу: journalib.univ.kiev.ua.

Стаття надійшла до редакції 12.02. 2015.

Y. M. Nikolchenko, M. Y. Anishchuk

MONITORING OF THE INFORMATION FLOW ON THE HISTORY OF THE LITHUANIAN-POLISH PERIOD IN UKRAINE IN DOMESTIC SPECIALIZED PUBLICATIONS

The article deals with the flow of information on the history of Polish-Lithuanian period in Ukraine in the second half of XV and first half of XVII centuries in domestic professional publications «Kiev Antiquity», «Ukrainian Historical Journal» and scientific bulletin «Gileya» for the period from 2008 to 2013. This information flow consists of publications describing the historical, political, economic and cultural processes in the Ukrainian lands during the certain period.

Taking into consideration the growing scientific interest of the contemporary

researchers in these events in the history of Ukraine, which actually caused the National liberation war of the Ukrainian people 1648-1658 years, information analysis of articles in the «Kiev Antiquity», «Ukrainian historical journal and Scientific Bulletin «Gileya» gives us the opportunity to trace the frequency of publications of certain issues on their pages for the period from 2008 to 2013.

The monitoring conducted by the authors allowed to outline the scientific interests of domestic researchers in the following areas:

– Political, social and economic systems in the Ukrainian lands in the Grand Duchy of Lithuania;

– Socio-economic development of Ukrainian lands in the second half of XVI and first half of XVII centuries;

– Genesis of the Ukrainian Cossacks and the formation of their estates characteristics;

– Zaporozhye Sech as a center of consolidation of the Ukrainian Cossacks;

– Cossack uprisings at the end of XVI and in the 20-30s of XVII centuries;

– Cultural, educational and religious life in Ukraine;

– Analysis of documents on the history of the Lithuanian-Polish period in Ukraine in the second half of XVI and first half of XVII centuries.

As a result of the conducted monitoring we got an objective picture of the distribution of research priorities on the history of Ukraine in the second half of the XV and the first half of XVII centuries in professional publications «Kiev Antiquity», «Ukrainian Historical Journal» and Scientific Bulletin «Gileya» for the period of 2008-2013 and the considerable increase in the number of publications in 2011, 2012 and 2013 was registered.

The authors assessed the topic distribution of scientific papers, and the structuring of the information flow on the subject of study revealed the major scientific interests of modern domestic researchers of the history of Polish-Lithuanian period in Ukraine in the second half of XV- the first half of XVII centuries. Considering the base index of integration of scientific professional periodicals in scientific communication «Ukrainian Historical Journal» takes the first place, Scientific Bulletin «Gileya» – the second, «Kiev Antiquity» - the third.

Key words: history of Ukraine, the Lithuanian-Polish period, professional publications, «Kiev Antiquity», «Ukrainian Historical Journal» Scientific Bulletin «Gileya», information flow, monitoring.

УДК 330.16; 316.72

И. Г. Онищенко

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА СОВРЕМЕННОЙ УКРАИНЫ: РЕЗЕРВ РАЗВИТИЯ ИЛИ ФАКТОР ТОРМОЖЕНИЯ?

В статье проанализированы сущность и содержание экономической культуры в контексте влияния на развитие украинского общества. Раскрывается феномен, структура и функции современной экономической культуры, как экономической категории, взаимосвязь экономики и культуры. Обосновывается необходимость её изучения и формирования в новых социально-экономических и политических реалиях Украины.

Ключевые слова: экономическая культура, национальное экономическое сознание, экономическое поведение, трудовая этика, профессионально-специализированное знание.